

Grönsakslandet Oppala

En liten historisk berättelse av en tidsperiod på cirka 40-50 år. Den startade *ungefär* 1928 av Per Olov Lindén som odlare. Flera andra upptäckte att detta gick bra. Många i Oppala hade jord som lämpade sig för just grönsaksodling. Avsättning för produkterna blev främst torghandel i Gävle på Fisktorget, lördagar. Grönsaker såldes också i parti till trädgårdscentralen. Men det gällde att vara tidigt ute på torgdagarna. Handeln började kl. 7 på morgonen, kanske ännu tidigare. Stadsboma ville handla på morgonen före sin egen arbetstid (som var även lördagar).

Alltså gick hästfororna från Oppala allaredan vid kl.4-5 tiden på morron, sedan lasten packats fredagkväll. Den innehöll förutom varorna även bockar till försäljningsbordet, tältdukstaket med stänger, våg och trämått. Även matsäck och till hästen något hö. Torgflickorna som skulle sälja tog arbetartåget från Oppala station till Gävle centralen. Därifrån var nära till Fisktorget.

Denna tid av grönsaksodling sysselsatte en mängd människor från tidig vår till sen höst. Många odlare hade ofta 5-7 personer anställda per säsong och extra hjälp togs in t ex vid jordgubbsplockning och potatisupptagning.

*Nils Lindén på Fisktorget.
Fotografen okänd.*

På salustånden lades varorna snyggt upp i lådor, från säckarna mättes i krönta trämått. Grönsakerna såldes i knippor eller vägdes på den behändiga torgvågen. En del sålde också blommor i buketter som luktarter, ringblommor, aster m fl sorter.

John Berglund i Björke berättar att han i 40 år arbetade hos Per Olov Lindén, senare även hos dottern Anna, gift Boström. Två utmärkelser har han mottagit av hushållningssällskapet, en gång en vägglöcka, senare en sekretär. Även diplom för lång och trogen tjänst har han fått.

Många av odlarna hade heltidsanställda hjälpkarlar och drängar, för det var sysslor året om. Det var plöjning, jordberedning och gödsling. I gårdarna var det hästar och kor. Underhållsarbete med drivbänkar, vassmattor skulle bindas för täckning. Pudretten kördes hem från svinstallarna i Gävle på våren. Den var för drivningen i bänkarna med gurkor. Skogsarbete inte att förglömma till ved och lämpligt virke. Odlarna hade egna drivbänkar där de drog upp plantor.

Edit Bodin har gett uppgifter om vilka som var grönsaksodlare i Oppala: Per Olov Lindén, Olov Berglund, Erik Nyström, Elsa Sandberg, Kalle Selander, Rune Selander, Erik Sandberg, Leif Sandberg fortsatte till 1985. Ingvar Andersson, Ville Olsson, Eskil Larsson, Sven Mattsson, Josef Lindén, Nils Lindén, han slutade torghandeln 1973.

Så hade alla dessa odlare ett fast arbetslag under hela säsongen ofta 5-7 personer. Ett grönsakslag hos Sandbergs kunde vara Edit Bodin, Edla Johansson, Lina Hillin, Ida Engström, Berta Hillin, Alma Källberg, Agnes Pettersson. Hos Kalle Selander säsongen 1957: Kalles fru Ines, brodern Erik Selander, Anna Östling, Anna Engström, Ester Ragnarsson, Signe Hillin, Hanna Norling, Lydia Nyström, Eivor Sundin, Ulla Englund. Det var jobbigt men roligt.

Grönsakerna varierade mellan olika odlare. En del hade stor sortering t ex både frilands- och bänkgurka, morötter, rödbetor, blomkål, palstemackor, selleri, bönor, ärter, dill, persilja, lök, kålrötter, potatis. Hillepotatis har än idag gott rykte.

Rabarbern ger ett minne av en rysning. Snokormarna älskade värmen och fukten, där rabarbern delvis täckodlades för att bli tidigt färdig.

En del personer stod på Stortorget för egen räkning och sålde vildblombuketter, björkris, videris och på höstarna gravkransar.

Sedan traktorer blev mer vanliga blev frakterna lättare till torget och även i odlingarna. Men all rensning och plockning gjordes för hand, då däremot potatisen togs upp med "sprätt" även på hästarnas tid. Det var en lång tidsperiod med hårt arbete, men även gott kamratskap, med många historier och skratt under fikapausema. Mycket lärde man sig också som varit till nytta hela livet. Jag är glad och tacksam att ha fatt varit med om detta en sommar.

Ulla Englund med hjälp av Edit Bodin.

[Hillebygden, Nr. 2, 2001]